

POSTANOWIENIE

30 września 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Łodko

na posiedzeniu niejawnym 30 września 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa K. C. i J. Z.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Okręgowego Urzędu Górniczego
w Krakowie
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej K. C. i J. Z.
od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie
z 24 listopada 2022 r., XII Ga 593/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej punktu I zaskarżonego wyroku;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;**
- 3. zasądza od K. C. i J. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej po 1 350 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powodowie K. C. i J. Z. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z 24 listopada 2022 r. Wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania uzasadnili wystąpieniem bliżej określonych zagadnień prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), tj. m.in.: art. 145 i 149-151 ustawy z 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze oraz art. 120 § 1 k.c. Powołali się również na nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), wynikającą z rozpoznania sprawy przez Sąd Okręgowy na posiedzeniu niejawnym i w niewłaściwym składzie.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany Skarb Państwa – Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Krakowie, zastępowany w postępowaniu kasacyjnym przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej, wniósł o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna – zgodnie z art. 398¹ § 1 k.p.c. – przysługuje od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie. Skarga kasacyjna powodów, wniesiona od zawartego w wyroku Sądu drugiej instancji rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem Rejonowym, w tej części podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

W pozostałym zakresie Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie

faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania. Nie analizuje na tym etapie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych jej częściach argumentów uzasadniających podniesione w nim twierdzenia (zob. postanowienie SN z 14 maja 2020 r., I CSK 380/19), w tym w uzasadnieniu przytoczonych podstaw kasacyjnych.

Skarżący w lakonicznym uzasadnieniu przyczyny kasacyjnej nie przedstawili argumentów z omówieniem poglądów orzecznictwa, doktryny, jak również możliwych i rozbieżnych interpretacji oraz jurydycznych racji uzasadniających pogląd o wystąpieniu w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opisali kilkoma zdaniem, wskazując jedynie, że sformułowane przez nich problemy prawne nie zostały dotąd wyjaśnione

w judykaturze ani doktrynie oraz że ich rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do prawidłowego stosowania objętych nimi przepisów w orzecznictwie sądowym. Skarżący nie wykazali, aby w zakresie przedstawionych zagadnień istniały w orzecznictwie wątpliwości ani możliwe do przyjęcia rozbieżne interpretacje prawne, wykraczające poza zwykłe wątpliwości interpretacyjne, które powstają w procesie decyzyjnym. Odwołanie się skarżących do tej przyczyny kasacyjnej jest w istocie pytaniem o trafność stanowiska Sądu drugiej instancji w związku z rozstrzygnięciem tej konkretnej sprawy oraz polemiką z tym stanowiskiem.

Należy też zwrócić uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego zostało już wyjaśnione, iż początek przedawnienia tzw. roszczenia prewencyjnego, dochodzonego na podstawie przepisów ustawy z 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze, wyznacza zdarzenie, którego ziszczenie się spowodowało ustanie stanu zagrożenia, a więc wykonanie stosownych robót zabezpieczających, albo dopiero poniesienie związanych z tym nakładów (zob. wyrok SN z 14 grudnia 2017 r., V CSK 117/17). Z ustaleń stanu faktycznego Sądu *meriti*, który wiąże Sąd Najwyższy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), wynika m.in., że ostatnie prace zabezpieczające budynek przed potencjalnymi szkodami górniczymi zostały wykonywane w lipcu 2012 r., które powodowie opłacili 16 sierpnia 2012 r. Zatem już w sierpniu 2012 r. powodowie dowiedzieli się o szkodzie, która odpowiadała maksymalnie wysokości poniesionych przez nich nakładów na wykonanie prac zabezpieczających. Ewentualna weryfikacja w postępowaniu sądowym zasadności i celowości ich poniesienia – na podstawie opinii biegłego – nie ma wpływu na rozpoczęcie biegu przedawnienia. Postępowanie dowodowe w procesie sądowym ma na celu wyłącznie potwierdzenie zasadności twierdzeń powoda o podnoszonych faktach. Zatem zasadnie przyjął Sąd *meriti*, że roszczenie powodów przedawniło się najpóźniej 16 sierpnia 2017 r., a więc przed wniesieniem powództwa przeciwko Skarbowi Państwa. Skarżący nie dostrzega też, że jeżeli nie istnieje przedsiębiorca odpowiedzialny za szkodę ani jego następca prawny, za szkodę odpowiada Skarb Państwa reprezentowany przez właściwy organ nadzoru górniczego (art. 146 ust. 4 Prawa geologicznego i górniczego).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

Skarga kasacyjna powodów kryteriów tych nie spełnia, gdyż przyczyna kasacyjna uzasadniona potrzebą wykładni przepisów prawa, ma na celu analizę konkretnych przepisów prawa i do tego się ogranicza, a więc nie polega na jednoczesnej wykładni kilku przepisów – czego oczekują skarżący – i poszukiwaniu na tej podstawie określonej normy prawnej, która mogła albo nie mogła zostać zastosowana w zindywidualizowanej sprawie objętej skargą kasacyjną (zob. postanowienie SN z 13 stycznia 2022 r., I CSK 1467/22). Ponadto odwołanie się do tych samych zagadnień prawnych zarówno jako zagadnień nowych, a więc takich które nie doczekały się szerszej analizy w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jak i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) jest wewnętrznym sprzeczne. Skarżący w sposób nieuprawniony połączyli obie przesłanki kasacyjne.

Sąd drugiej instancji może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, jeżeli przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. Rozpoznanie sprawy na posiedzeniu niejawnym jest niedopuszczalne, jeżeli strona w apelacji lub odpowiedzi na apelację złożyła wniosek o przeprowadzenie rozprawy, chyba że cofnięto pozew lub apelację albo zachodzi nieważność postępowania (art. 374 k.p.c.). Zarówno w apelacji, jak i odpowiedzi na apelację, strony nie wniosły o przeprowadzenie rozprawy, zatem nie doszło do pozbawienia skarżących możliwości obrony ich praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.).

Nieważność postępowania z powodu rozpoznanie sprawy przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego, zgodnie z wykładnią prawa przyjętą w uchwale składu siedmiu sędziów SN z 26 kwietnia 2023 r. (III PZP 6/22, OSNP 2023, Nr 10, poz. 104), dotyczy sytuacji, które miały miejsce po dacie jej podjęcia. Zaskarżony wyrok został wydany 24 listopada 2022 r.

Z powyższych względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując również okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c., art. 32 ust. 3 zdanie 1 ustawy z 15 grudnia 2016 r. o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej oraz § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[wr]

[a.ł.]